

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

«Особливості економічного розвитку Чилі та Перу у сучасних умовах»

**«Features of the Economic Development of Chile and Peru in Modern
Conditions»**

Виконав: здобувач денної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
Шен Шихао
Керівник: д.е.н., проф. Якубовський С. О. _____
Рецензент: д.е.н., проф. Садченко О.В.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ _ від _ _ _ _ _ 2024 р.
Завідувач кафедри

Захищено на засіданні ЕК №
протокол №__ від ____ 06.2024 р.
Оцінка _____ / _____ / _____
Голова ЕК

_____ ЯКУБОВСЬКИЙ Сергій _____ ПІЧУГІНА Юлія

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЧИЛІ ТА ПЕРУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	5
РОЗДІЛ 2. СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЧИЛІ ТА ПЕРУ	12
2.1. Порівняльний аналіз макроекономічного розвитку Чилі та Перу.....	12
2.2. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Чилі та Перу.....	15
2.3. Динаміка та структура фінансових рахунків Чилі та Перу.....	24
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЧИЛІ ТА ПЕРУ З УКРАЇНОЮ.....	31
ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	38

ВСТУП

Економічний розвиток країн Латинської Америки, таких як Чилі та Перу, викликає значний інтерес серед дослідників, політиків та бізнес-спільноти. Ці країни демонструють унікальні особливості розвитку, що є важливими для розуміння глобальних економічних процесів та формування ефективних стратегій співпраці. Актуальність теми дослідження економічного розвитку Чилі та Перу у сучасних умовах зумовлена наступними ключовими аспектами.

Чилі та Перу займають важливе місце в регіоні Південної Америки завдяки своєму географічному положенню та багатим природним ресурсам. Чилі є найбільшим у світі виробником міді, що має стратегічне значення для світової економіки. Перу, зі свого боку, має значні запаси корисних копалин, таких як срібло, золото та цинк, а також є важливим постачальником аграрної продукції, зокрема кави та авокадо.

Обидві країни пройшли через значні економічні реформи, спрямовані на лібералізацію економіки, покращення бізнес-клімату та залучення іноземних інвестицій. Чилі відзначається стабільною макроекономічною політикою, низькою інфляцією та відкритістю до міжнародної торгівлі. Перу також демонструє успіхи у впровадженні ринкових реформ та досягненні економічного зростання.

Чилі та Перу активно беруть участь у міжнародній торгівлі та інтеграційних процесах, таких як Тихоокеанський альянс та інші регіональні угоди. Вони є важливими торговими партнерами для багатьох країн, включаючи Україну. Дослідження їхніх економічних моделей та торгових відносин може сприяти розширенню економічного співробітництва та інтеграції на глобальному рівні.

Інновації та технологічний розвиток є важливими складовими економічного зростання Чилі та Перу. Обидві країни активно впроваджують нові технології у сільському господарстві, гірничодобувній промисловості та інших секторах. Дослідження цих аспектів може допомогти визначити

ефективні стратегії для стимулювання інноваційного розвитку в інших країнах, зокрема в Україні.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз особливостей економічного розвитку та зовнішньоекономічних операцій Чилі та Перу у сучасних умовах.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення у кваліфікаційній роботі наступних **завдань**:

- ознайомитись з теоретичними основами аналізу економічного розвитку та зовнішньоекономічних операцій Чилі та Перу у сучасних умовах;
- провести порівняльний аналіз макроекономічного розвитку Чилі та Перу;
- виявити особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Чилі та Перу;
- дослідити динаміку та структура фінансових рахунків Чилі та Перу;
- охарактеризувати особливості зовнішньоекономічних операцій Чилі та Перу з Україною.

Об'єктом дослідження – є економіки Чилі та Перу.

Предметом дослідження – є теоретичні основи та прикладні аспекти економічного розвитку і зовнішньоекономічні операцій Чилі та Перу у сучасних умовах.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є дані та матеріали з сайту Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Національного банку України, Державної служби статистики України.

При написанні роботи були використані теоретико-критичний аналіз джерел за темою дослідження, графічний аналіз статистичних даних, узагальнення.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЧИЛІ ТА ПЕРУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У першому розділі кваліфікаційної роботи проаналізуємо результати досліджень іноземних вчених стосовно економічного розвитку та зовнішньоекономічних операцій Чилі та Перу у сучасних умовах.

На думку авторів дослідження «Екологізація видобутку в Колумбії, Чилі та Перу: порівняльний аналіз формування зеленої держави» екологізація гірничодобувної промисловості є схожою, але водночас різною у Колумбії, Чилі та Перу, і застосування теоретичної рамки вплетеності допомагає це пояснити. Формування "зеленої держави" поширюється через вимоги міжнародної політичної економії: світове суспільство вплітає економіку та наполягає на дотриманні екологічних прав, що призводить до появи торгових правил. Проте, конкретні інституційні та екологічні контексти формують розвиток різних варіантів екологізації держав. Зокрема, вікна можливостей для різноманітних процесів формування зеленої держави відкривалися у 1970-х та 1990-х роках, залежно від національних контекстів: у Колумбії процес розпочався рано та мав децентралізовані риси, у Чилі він розпочався пізно та був обмеженим, а у Перу – дуже пізно та переважно обмежувався законодавчими змінами. Екологізація є надзвичайно індивідуалізованою, характеризується прогресивністю політики та законодавства в Колумбії, неоліберальним технократизмом у Чилі та законотворенням з найнижчою автономією бюрократії у Перу. Згідно результатів дослідження, через значну могутність гірничодобувної промисловості, складність її екологічних впливів та обмеженість або мінімальність формування зеленої держави, екологізація гірничодобувної промисловості виглядає переважно формальною та дискурсивною, особливо у слабкій державі Перу [1].

У дослідженні «Політична економія торгових бар'єрів у Перу» аналізуються фактори політичної економії та актори, які могли вплинути на торговельні інструменти в Перу під час періоду лібералізації 2001-2015 років (що почався у 1990 році за адміністрації Фухіморі). Докази підтверджують гіпотезу про те, що лібералізацію перуанських торговельних бар'єрів у період 2000-2015 років очолювало потужне «Міністерство економіки та фінансів (MEF)», у супроводі традиційних і диверсифікованих експортерів (які консолідували односторонню торговельну лібералізацію) та фірм, що займалися імпортозаміщенням, які до певної міри впливали та уповільнювали темп лібералізації односторонніх торговельних бар'єрів. Крім того, односторонню торговельну лібералізацію сприяла слабка роль формальної робочої сили та ліберально-орієнтованих споживчих груп інтересів [2].

Згідно результатів дослідження «Перуансько-китайська міжнародна торгівля та її вплив на інклюзивне економічне зростання в Перу 2000-2019 рр.» з 2000 по 2019 рік торгівля між Китайською Народною Республікою та Республікою Перу зростала в середньому на 22% на рік, проте нерівність доходів та багатства в Перу залишалася незмінною. Метою цього дослідження є зрозуміти вплив торгівлі між Перу та Китаєм на інклюзивне економічне зростання Перу в період з 2000 по 2019 рік. Використовувався метод кореляції змінних, і було виконано лінійну регресію між торгівлею Перу та Китаю і кількома показниками інклюзивного економічного зростання перуанської економіки за допомогою моделі найменших квадратів (OLS). Результати свідчать, що існує достатня статистична доказова база, яка підтверджує, що інклюзивне економічне зростання може залежати від збільшення торгівлі між Перу та Китаєм; дослідження показують, що якщо зростання торгівлі між Перу та Китаєм коливається на 1 мільйон доларів на рік, дохід від праці збільшиться на 10,3 долара на душу населення серед економічно активного населення (ЕАР). Крім того, на кожен 1% збільшення торгівлі між Перу та Китаєм, ВВП на душу населення зростає на 0,1057%, а продуктивність праці збільшується

на 0,0681740%. Змінні бідність, вразлива зайнятість, індекс Джині та очікувана тривалість життя при народженні не були значущими факторами [3].

Метою дослідження «Інтеграційні процеси та економіка Перу: сучасні тенденції» є визначення впливу результатів економічної інтеграції на економіку Перу. Автори використали комплексний економічний аналіз світових економічних відносин та аналіз товарних потоків у Латинській Америці. Автори розкрили роль інтеграційних об'єднань у економічному розвитку сучасних країн та оцінили внесок певних інтеграційних блоків і їхню роль у розвитку країн Латинської Америки, включаючи Перу. Зроблено висновок, що найбільш ефективними інтеграційними блоками в латиноамериканському регіоні сьогодні є MERCOSUR, CELAC та Тихоокеанський альянс, причому останній має найбільший потенціал. В результаті дослідження було виявлено, що участь Перу в кількох регіональних та наднаціональних інтеграційних об'єднаннях розширила присутність країни в глобальному просторі та покращила показники зовнішньої торгівлі, включаючи торгівлю з низкою країн Андської спільноти та АРЕС. Угоди про вільну торгівлю з Китаєм, ЄС та США виявилися взаємовигідними та принесли очікувані результати. Під час аналізу автори дійшли висновку, що перспективними напрямками в інтеграційних процесах для Перу є продовження участі в Андській спільноті для зміцнення зовнішньоекономічних відносин з сусідніми країнами, участь у Тихоокеанському альянсі та АРЕС для розширення своєї присутності у світі, а також зміцнення економічних відносин з Китаєм як ключовим торговим партнером [4].

У 2016 і 2018 роках Міністерство економіки та фінансів Перу (MoEF) значно реформувало податки на тютюнові вироби, алкоголь і напої з додаванням цукру (SSBs). Під час цих процесів різні актори висували аргументи на підтримку або проти цих податків. Дослідження «Політичні та соціально-економічні фактори, які сформували впровадження податків на охорону здоров'я в Перу» вивчає політичні та соціально-економічні фактори

Перу, роль інших акторів та стратегії обрамлення, що формували введення податків на здоров'я. Автори провели якісний аналіз, збираючи інформацію з трьох джерел: (1) матеріали ЗМІ (n=343 документи), (2) урядові документи (n=34) та (3) напівструктуровані інтерв'ю (n=11). Ці дані дозволили авторам ідентифікувати та охарактеризувати акторів, залучених до впровадження податків на здоров'я в Перу. Автори поєднали дані з цих джерел, синтезували висновки та провели аналіз зацікавлених сторін. У результаті дослідження було доведено, що ключовими акторами, що підтримували податки, були МоЕФ та організації громадянського суспільства, тоді як торгові асоціації та індустрії алкоголю, SSBs та тютюну виступали проти них, використовуючи економічні та торгові аргументи і критикуючи процес політики. Група, що підтримувала податки, використовувала аргументи, пов'язані з економікою та здоров'ям, для легітимізації свого наративу. Стратегії обрамлення, які використовували ці зацікавлені сторони, формували та визначали результат політичного процесу. Перуанські зацікавлені сторони, що виступали проти податків на здоров'я, продемонстрували сильну здатність доносити свої повідомлення до ЗМІ та високопоставлених політиків. Незважаючи на ці зусилля, спроби втручання у податки на здоров'я не мали успіху в 2016 та 2018 роках і не змогли подолати державні інституції, зокрема МоЕФ. Сильні інституції та індивідуальні ухвалювачі рішень у Перу також сприяли успішному впровадженню податків на здоров'я в Перу в 2016 та 2018 роках [5].

Згідно результатів дослідження «Не така нудна політична економія торговельної політики в Чилі» торгова політика Чилі була дуже активною протягом останніх 25 років, включаючи реалізацію стратегії відкритої економіки, яка адекватно доповнювала односторонні інструменти та проведення багатосторонніх і двосторонніх торговельних переговорів. Останні були фундаментальними для інтеграції країни у міжнародні ринки та сприяли зростанню та економічному розвитку. Сьогодні Чилі входить до числа країн світу з найбільш розвиненими мережами торговельних угод, маючи 26

угод з 64 країнами, які охоплюють майже дві третини населення світу. Угоди охоплюють понад 90 відсотків зовнішньої торгівлі Чилі та майже 100 відсотків її інвестиційних потоків, що означає, що Чилі уклала торговельні угоди з країнами, які становлять 90 відсотків світового ВВП [6].

На думку авторів дослідження цей результат бере початок у критичному моменті в історії Чилі: кінець диктатури та початок демократії на початку 1990-х років. Хоча торгова політика в той час могла б піти різними шляхами, включаючи відступ, було вирішено продовжити лібералізаційні політики, які розпочалися у 1970-х роках, та відновити історичні зв'язки з сусідами Чилі в регіоні та міжнародною спільнотою. Торговельні угоди, особливо ті, що були укладені з країнами Латинської Америки, були задумані як найвідповідніший спосіб відновлення міжнародних відносин, які були перервані або ослаблені протягом 17 років військового уряду, і як спосіб принести більше можливостей для чилійських продуктів і послуг на міжнародних ринках та забезпечити більшу лібералізацію внутрішнього ринку [6].

На думку авторів дослідження «Чи може корекція реального обмінного курсу допомогти країнам уникнути пастки середнього доходу? Аналіз економіки, заснованої на природних ресурсах: Чилі» Чилі класифікується як країна з високим рівнем доходу, але має ті ж самі слабкі сторони, що й країни із середнім рівнем доходу. Ті ж самі політики, які сприяли залежності від природних ресурсів та обмежували розширення виробничої та експортної бази, перешкоджали використанню валютної політики як інструменту економічного та соціального розвитку. Ефективність економіки значною мірою визначається еволюцією умов торгівлі, яка негативно корелює з реальним обмінним курсом. Крім того, номінальний обмінний курс використовувався головним чином як інструмент для стабілізації цін, а не для економічного розвитку. Спираючись на концепції неправильного курсоутворення, аналіз показує, що на макроекономічному рівні реальний обмінний курс з часом зростає. Однак докази також свідчать, що промисловий/виробничий сектор має зовнішню цінову конкурентну перевагу

порівняно з рештою економіки. Це піднімає ширше питання, чи є цінова конкурентоспроможність достатньо потужним стимулом для широкомасштабної структурної зміни в бік інновацій та більш знання-інтенсивного виробництва, яке необхідне для виходу з пастки середнього доходу [7].

У 2003 році Чилі та Республіка Корея підписали першу транстихоокеанську угоду про вільну торгівлю (УВТ). Цілі двох країн відрізнялися. Чилі прагнула збільшити, диверсифікувати та додати вартість своїм експортним продуктам, тоді як Республіка Корея мала політично-економічну мету ініціювати переговори про преференційну лібералізацію, і Чилі вважалася ідеальним кандидатом для дослідження цього шляху. Дослідження «Угода про вільну торгівлю між Чилі та Республікою Корея: синтетична контрольна оцінка» зосереджується на чилійських цілях підписання УВТ між Чилі та Республікою Корея і, таким чином, розглядає його вплив на чилійський експорт. Метод синтетичного контролю використовується для оцінки впливу Угоди на експорт в термінах вартості та кількості продуктів. Як розширення, аналізується вплив Угоди на інтенсивні та екстенсивні межі чилійського експорту до Республіки Корея. Хоча встановлено, що Угода мала позитивний вплив на чилійський експорт, цей ефект є незначним для нових експортованих продуктів [8].

Отже, критичний аналіз результатів попередніх досліджень дозволяє зробити наступний висновок. Чилі та Перу демонструють унікальні підходи до економічного розвитку та зовнішньої торгівлі, які відображають їхні національні стратегії та економічні реалії.

Так, Чилі, класифікована як країна з високим рівнем доходу, стикається з типовими для країн із середнім доходом проблемами. Політики, спрямовані на залежність від природних ресурсів, обмежили розширення виробничої та експортної бази і завадили використанню валютної політики як інструменту економічного розвитку. Основні виклики включають негативний вплив умов торгівлі на реальний обмінний курс та використання номінального обмінного

курсу для стабілізації цін, а не для економічного зростання. Підписання УВТ з Республікою Корея у 2003 році мало на меті диверсифікацію та додання вартості експортним продуктам. Однак, хоча угода позитивно вплинула на загальний експорт Чилі, її вплив на нові експортовані продукти виявився незначним.

Загалом, економічні стратегії Чилі демонструють, що, попри статус країни з високим рівнем доходу, залишаються значні виклики щодо використання валютної політики для стимулювання інновацій та структурної зміни. Розширення експортної бази та розвиток виробничого сектору залишаються ключовими завданнями для виходу з пастки середнього доходу.

Перу, подібно до Чилі, залежить від своїх природних ресурсів, зокрема мінералів та аграрного сектору. Проте Перу робить значні зусилля для диверсифікації своєї економіки та зміцнення інституційних структур. Протягом останніх десятиліть країна активно укладала угоди про вільну торгівлю та інвестиційні угоди, що сприяло залученню іноземних інвестицій та зростанню експорту.

Перу, як і Чилі, підписала низку угод про вільну торгівлю, зокрема з США, ЄС та Азіатсько-Тихоокеанським регіоном, що сприяло збільшенню обсягів експорту та диверсифікації товарної структури. Економічна стратегія Перу спрямована на підтримку інновацій та розвиток нових галузей, таких як технології та послуги, що дозволяє знижувати залежність від природних ресурсів.

Отже, Чилі та Перу, демонструють, що залежність від природних ресурсів може бути обмежуючим фактором для стійкого економічного зростання. Чилі, зокрема, стикається з викликами, пов'язаними з використанням валютної політики для економічного розвитку та необхідністю структурних змін для виходу з пастки середнього доходу. Перу, у свою чергу, робить значні зусилля для диверсифікації своєї економіки та залучення іноземних інвестицій через укладання угод про вільну торгівлю.

РОЗДІЛ 2

СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ Чилі та Перу

2.1. Порівняльний аналіз макроекономічного розвитку Чилі та Перу

Порівняльний аналіз макроекономічного розвитку Чилі та Перу почнемо з виявлення динаміки номінального ВВП двох країн. Номінальний ВВП є головним показником, який використовується для оцінки рівня впливу національної економіки на розвиток світового господарства в цілому та, зазвичай, на рівень участі країни у міжнародних економічних відносинах.

Чилі є однією з найбільш економічно розвинених країн Латинської Америки з високим рівнем доходу на душу населення. Основними галузями економіки є видобуток корисних копалин, сільське господарство, рибальство та виноробство. Завдяки ефективному використанню природних ресурсів, зокрема міді, країна має стабільний економічний ріст.

У 2023 році ВВП Чилі становив приблизно 320 мільярдів доларів. Перу також має значний економічний потенціал, зокрема завдяки своїм природним ресурсам, як-от мінерали, нафту, природний газ та аграрний сектор. Останніми роками країна активно диверсифікує свою економіку та залучає іноземні інвестиції через угоди про вільну торгівлю.

У 2023 році ВВП Перу становив приблизно 240 мільярдів доларів [9].

Чилі має вищий ВВП порівняно з Перу, що свідчить про більший загальний економічний обсяг країни.

Чилі та Перу обидві мають значну економічну вагу у Латинській Америці та посідають відповідно 44 і 46 місця у світі за розмірами ВВП за ПКС. Це свідчить про значний потенціал і вагу економік обох країн на міжнародній арені.

На рисунку 2.1 проведено графічний аналіз динаміки ВВП за ПКС Чилі та Перу за 2018-2022 роки (млрд. дол. США).

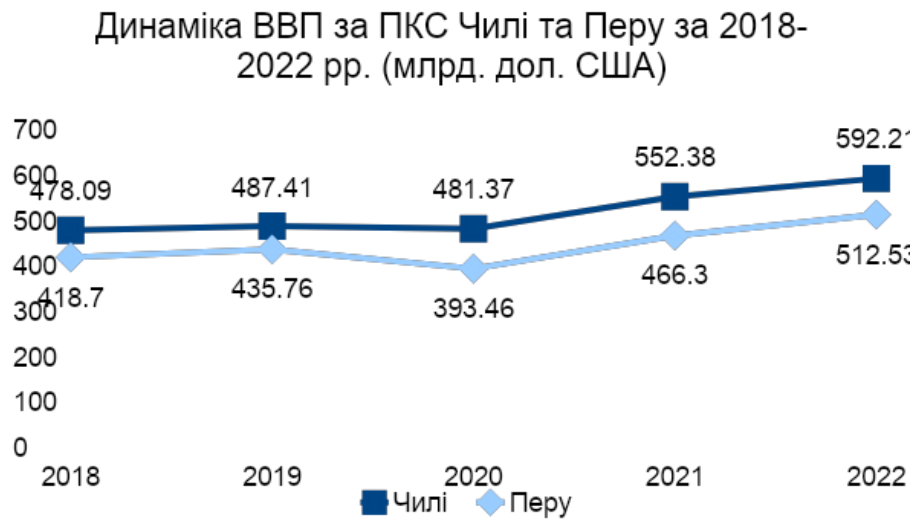

Рис. 2.1. Динаміка ВВП за ПКС Чилі та Перу за 2018-2022 рр.(млрд. дол. США)

Джерело: складено автором на основі даних [10].

Відповідно до графіку (див. рис. 2.1), ВВП за ПКС обох країн протягом останніх п'яти років демонструє стабільну зростаючу динаміку. Цей тренд є відображенням загального економічного зростання та ефективної економічної політики, яка сприяла покращенню макроекономічних показників.

У 2020 році спостерігається тимчасове зниження ВВП за ПКС як Чилі, так і Перу через глобальну пандемію COVID-19. Це зниження було спричинене багатьма факторами, такими як зниження економічної активності, закриття кордонів, порушення ланцюгів постачання та загальні обмеження, введені для стримування поширення вірусу.

Зниження ВВП за ПКС у 2020 році було тимчасовим, і обидві економіки показали здатність до відновлення у подальші роки.

Пандемія COVID-19 підкреслила важливість диверсифікації економік та посилення внутрішньої економічної стійкості.

Чилі має трохи більшу економіку за ПКС, ніж Перу, що відображається у вищому місці в світовому рейтингу. Проте обидві країни знаходяться на позитивному шляху розвитку, що сприяє їхньому стабільному економічному зростанню у довгостроковій перспективі.

Далі проаналізуємо динаміку ВВП на душу населення Чилі та Перу.

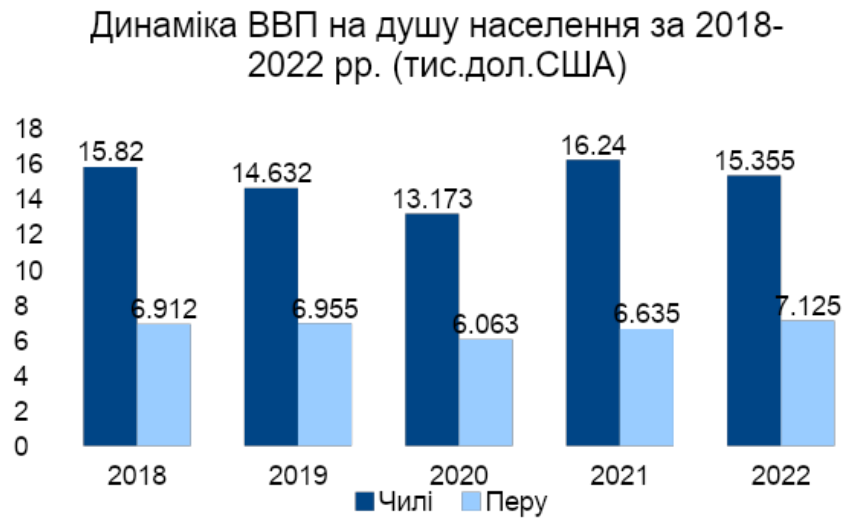

Рис. 2.2. Динаміка ВВП на душу населення за 2018-2022 роки (тис. дол. США)

Джерело: складено автором на основі даних [11].

В період з 2018 по 2022 роки ВВП на душу населення Чилі та Перу залишався відносно стабільним, але значно постраждав у 2020 році через пандемію COVID-19. Цей спад відобразився на макроекономічному розвитку обох країн.

ВВП на душу населення Чилі є значно вищим, ніж у Перу, і відноситься до категорії високих доходів. Це підтверджує її статус країни з високим рівнем доходу, яка одночасно є країною, що розвивається.

Перу має ВВП на душу населення, що відноситься до категорії доходів вище середнього. Це підкреслює її статус як країни, що розвивається, але з потенціалом для подальшого економічного зростання.

ВВП за ПКС на душу населення Чилі вдвічі перевищує показники Перу протягом останніх п'яти років. Це свідчить про більшу купівельну спроможність населення та вищий рівень життя. Незважаючи на нижчі показники ВВП за ПКС на душу населення, Перу демонструє стабільне зростання, що вказує на поступове покращення економічної ситуації.

За останні п'ять років обсяг ВВП за ПКС на душу населення Чилі виріс на 18,17%. Це свідчить про швидші темпи розвитку економіки. ВВП за ПКС на душу населення Перу зріс на 15,77%. Хоча цей ріст є трохи повільнішим, він також свідчить про позитивну динаміку [12].

Споживачі в Чилі та Перу можуть дозволити собі більше з їхніми доходами, оскільки ВВП за ПКС на душу населення значно перевищує номінальний ВВП на душу населення.

Чилі демонструє швидші темпи зростання ВВП за ПКС на душу населення порівняно з Перу, що підкреслює її статус країни з високим доходом. Перу, попри трохи нижчі темпи зростання, також показує позитивну динаміку і потенціал для подальшого розвитку.

Таким чином, обидві країни, Чилі та Перу, показують стабільний економічний розвиток з певними викликами, але також з позитивними перспективами на майбутнє.

2.2. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Чилі та Перу

Платіжні баланси Чилі та Перу відбивають загальну суму грошових потоків між цими країнами та рештою світу, включаючи торгівлю товарами та послугами, доходи від інвестицій, а також фінансові трансакції.

Почнемо аналіз з торгових балансів двох країн.

Таблиця 2.1

Динаміка товарної торгівлі Чилі та Перу за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Торгівельний баланс Чилі	4409	3016	18917	10305	3729	15323
Експорт Чилі	74838	68792	74024	94604	98557	94557
Імпорт Чилі	70430	65776	55108	84299	94827	79234
Торгівельний баланс Перу	7201	6879	8102	15115	10166	17678
Експорт Перу	49066	47980	42826	63114	66167	67518
Імпорт Перу	41866	41101	34724	47999	56001	49840

Джерело: складено автором на основі даних [13, 14].

Результати аналізу даних таблиці 2.1 свідчать про те, що протягом 2018-2022 років експорт Чилі демонстрував стабільне зростання. Починаючи з 74,838 млрд. дол. у 2018 році, він зріс до пікових 98,557 млрд. дол. у 2022 році. У 2023 році відбулося незначне зниження до 94,557 млрд. дол.

Імпорт Чилі також показував зростання з 70,430 млрд. дол. у 2018 році до 94,827 млрд. дол. у 2022 році, після чого знизився до 79,234 млрд. дол. у 2023 році.

Торгівельний баланс Чилі коливався значно протягом аналізованого періоду. Позитивний баланс був найвищим у 2020 році (18,917 млрд. дол.), але в 2022 році він різко впав до 3,729 млрд. дол. У 2023 році торгівельний баланс знову зріс до 15,323 млрд. дол.

Експорт Перу зазнав коливань, знижившись з 49,066 млрд. дол. у 2018 році до 42,826 млрд. дол. у 2020 році, після чого почав стабільно зростати, досягнувши 67,518 млрд. дол. у 2023 році.

Імпорт Перу також показав зростання, з 41,866 млрд. дол. у 2018 році до 56,001 млрд. дол. у 2022 році, а у 2023 році він знизився до 49,840 млрд. дол.

Торгівельний баланс Перу коливався менш значно, ніж у Чилі, але показав стабільне зростання з 7,201 млрд. дол. у 2018 році до 17,678 млрд. дол. у 2023 році. Найнижчий показник був у 2019 році (6,879 млрд. дол.).

Чилі показала стабільне зростання експорту протягом 2018-2022 років, що свідчить про ефективну торгівельну стратегію та попит на чилійські товари на міжнародних ринках.

Імпорт також зростав, досягнувши піку в 2022 році, що може свідчити про збільшення внутрішнього попиту та інвестиції в імпортовані товари. Коливання торгівельного балансу вказують на вразливість до зовнішніх факторів, але загальний тренд залишається позитивним.

Після падіння в 2020 році експорт Перу відновився, демонструючи стійкість та ефективність економічної політики. Імпорт зростав до 2022 року, що свідчить про збільшення внутрішнього попиту та економічної активності. Стабільне зростання торгівельного балансу показує позитивну тенденцію, яка

сприяє економічному розвитку країни.

Отже, обидві країни демонструють стійке економічне зростання та стабільний розвиток товарної торгівлі. Чилі та Перу вдало адаптуються до глобальних економічних умов, незважаючи на зовнішні виклики. Різниця в абсолютних показниках експорту та імпорту між країнами підкреслює різний рівень економічного розвитку, але обидві економіки показують позитивні перспективи на майбутнє.

Таблиця 2.2

**Динаміка торгівлі послугами Чилі та Перу
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Баланс послуг Чилі	-7341	-8085	-7472	-12494	-15599	-10782
Експорт послуг Чилі	9226	8462	5554	5844	8515	9792
Імпорт послуг Чилі	16567	16547	13027	18338	24114	20574
Баланс послуг Перу	-3342	-3896	-4880	-7563	-8478	-7341
Експорт послуг Перу	6383	6696	2726	2947	4962	5808
Імпорт послуг Перу	9726	10592	7606	10510	13440	13149

Джерело: складено автором на основі даних [15, 16].

Результати аналізу даних, наведених у таблиці 2.2, свідчать про те, що протягом 2018-2023 років баланс послуг Чилі був негативним, демонструючи значний дефіцит. Найгірший показник спостерігався у 2022 році (-15,599 млрд. дол.), після чого дефіцит зменшився у 2023 році (-10,782 млрд. дол.).

Експорт послуг показував коливання, знижуючись до 5,554 млрд. дол. у 2020 році через пандемію COVID-19, але поступово відновлюючись до 9,792 млрд. дол. у 2023 році.

Імпорт послуг зростав до 2022 року, досягнувши піку в 24,114 млрд. дол., після чого знизився до 20,574 млрд. дол. у 2023 році.

Баланс послуг Перу також залишався негативним протягом аналізованого періоду. Найбільший дефіцит спостерігався у 2022 році (-8,478 млрд. дол.), після чого у 2023 році він зменшився до -7,341 млрд. дол.

Експорт послуг Перу значно знизився у 2020 році (2,726 млрд. дол.)

через вплив пандемії, але поступово зростав до 5,808 млрд. дол. у 2023 році.

Імпорт послуг зростав до 2022 року, досягнувши піку в 13,440 млрд. дол., а у 2023 році знизився до 13,149 млрд. дол.

Чилі демонструє стійкий негативний баланс послуг, що свідчить про більший обсяг імпорту порівняно з експортом. Це може бути результатом високого попиту на іноземні послуги або недостатнього розвитку власного сектора послуг.

Після спаду в 2020 році експорт послуг поступово відновлюється, що вказує на адаптацію та відновлення економічної активності. Зниження імпорту в 2023 році може свідчити про зменшення попиту на іноземні послуги або про економію витрат.

Перу також має негативний баланс послуг, що вказує на більший обсяг імпорту послуг порівняно з експортом. Після значного зниження у 2020 році, експорт послуг поступово зростає, що свідчить про поступове відновлення економіки.

У 2023 році імпорт послуг трохи знизився після пікових значень у 2022 році, що може свідчити про стабілізацію економічної ситуації та зменшення залежності від імпорту послуг.

Отже, обидві країни демонструють схожі тенденції у сфері торгівлі послугами, з негативним балансом послуг протягом аналізованого періоду. Вплив пандемії COVID-19 суттєво вплинув на експорт послуг у 2020 році, але поступове відновлення у наступні роки свідчить про адаптацію економік до нових умов. Зменшення імпорту послуг у 2023 році може бути ознакою стабілізації економічної ситуації та зростання внутрішнього виробництва послуг.

У таблиці 2.3 наведені дані щодо динаміки первинних доходів Чилі та Перу за 2018-2023 роки.

Таблиця 2.3

**Динаміка первинних доходів Чилі та Перу
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо первинних доходів Чилі	-12162	-10411	-15865	-17947	-14224	-17009
Надходження первинних доходів до Чилі	9995	11127	4895	10434	13751	11929
Виплати первинних доходів Чилі	22157	21538	20760	28381	27975	28938
Сальдо первинних доходів Перу	-11518	-9798	-6511	-18023	-17205	-14902
Надходження первинних доходів до Перу	1963	2408	1588	1252	2394	4718
Виплати первинних доходів Перу	13481	12206	8099	19276	19599	19620

Джерело: складено автором на основі даних [17, 18].

Чилі має стійкий негативний баланс первинних доходів протягом аналізованого періоду. Найгірший показник був у 2021 році (-17,947 млрд. дол.), а найкращий у 2019 році (-10,411 млрд. дол.).

Надходження первинних доходів до Чилі коливались, з найнижчим значенням у 2020 році (4,895 млрд. дол.) і найвищим у 2022 році (13,751 млрд. дол.). Після піку у 2022 році, у 2023 році вони знизились до 11,929 млрд. дол.

Виплати первинних доходів з Чилі також зростали протягом аналізованого періоду, досягнувши найвищого значення у 2023 році (28,938 млрд. дол.).

Перу також має стійкий негативний баланс первинних доходів, з найгіршим показником у 2021 році (-18,023 млрд. дол.) і найкращим у 2020 році (-6,511 млрд. дол.).

Надходження первинних доходів до Перу значно коливались, з найнижчим значенням у 2021 році (1,252 млрд. дол.) і найвищим у 2023 році (4,718 млрд. дол.).

Виплати первинних доходів з Перу показували тенденцію до зростання, досягнувши найвищого значення у 2023 році (19,620 млрд. дол.).

Чилі постійно має негативний баланс первинних доходів, що свідчить про більший обсяг виплат порівняно з надходженнями. Це може бути пов'язано з великими виплатами за іноземними інвестиціями та борговими зобов'язаннями. Надходження коливалися, з піковим значенням у 2022 році, тоді як виплати постійно зростали, що збільшує негативний баланс.

Перу також має негативний баланс первинних доходів, що свідчить про значні виплати за борговими зобов'язаннями та іноземними інвестиціями. Надходження значно коливалися, але показали зростання у 2023 році. Виплати також зростали, що впливає на збільшення негативного балансу.

Таким чином, обидві країни демонструють стійкий негативний баланс первинних доходів, що вказує на значні виплати за міжнародними зобов'язаннями. Виплати первинних доходів значно перевищують надходження, що збільшує негативний баланс. Це може бути наслідком високого рівня іноземних інвестицій та боргових зобов'язань, які впливають на фінансову стабільність обох країн.

Таблиця 2.4

**Динаміка вторинних доходів Чилі та Перу
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо вторинних доходів Чилі	1829	974	-532	-2827	-69	568
Надходження вторинних доходів до Чилі	5315	4666	4256	4891	5411	5744
Виплати вторинних доходів Чилі	3486	3691	4788	7719	5480	5176
Сальдо вторинних доходів Перу	5051	5391	5179	5797	5773	6785
Надходження вторинних доходів до Перу	5342	5723	5351	5979	5968	7114
Виплати вторинних доходів Перу	291	332	171	181	195	330

Джерело: складено автором на основі даних [19, 20].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що Чилі показує значні коливання у сальдо вторинних доходів за період 2018-2023 років. Найгірший показник спостерігався у 2021 році (-2,827 млрд. дол.), а найкращий у 2018 році (1,829 млрд. дол.). У 2023 році ситуація покращилася, і сальдо стало позитивним (568 млн. дол.).

Надходження вторинних доходів до Чилі показували стабільне зростання з 5,315 млрд. дол. у 2018 році до 5,744 млрд. дол. у 2023 році. Це свідчить про збільшення обсягів трансфертів, які надходять до країни.

Виплати вторинних доходів з Чилі також зросли, з 3,486 млрд. дол. у 2018 році до піку в 7,719 млрд. дол. у 2021 році, після чого знизилися до 5,176 млрд. дол. у 2023 році.

Перу демонструє стабільно позитивне сальдо вторинних доходів протягом аналізованого періоду. Найнижчий показник був у 2020 році (5,179 млрд. дол.), а найвищий у 2023 році (6,785 млрд. дол.).

Надходження вторинних доходів до Перу також показують стабільне зростання, з 5,342 млрд. дол. у 2018 році до 7,114 млрд. дол. у 2023 році. Це свідчить про зростання обсягів трансфертів та інших вторинних доходів, які надходять до країни.

Виплати вторинних доходів з Перу залишаються відносно низькими протягом всього періоду, коливаючись від 171 млн. дол. у 2020 році до 330 млн. дол. у 2023 році.

Чилі показує значні коливання у сальдо вторинних доходів, з негативним сальдо у 2020-2022 роках та позитивним у 2023 році. Це може свідчити про нестабільність потоків вторинних доходів.

Зростання надходжень вторинних доходів свідчить про збільшення трансфертів, які можуть включати грошові перекази від чилійців, що працюють за кордоном, та міжнародну допомогу.

Виплати вторинних доходів значно зросли у 2021 році, що могло бути пов'язано з економічними програмами допомоги під час пандемії COVID-19, а потім знизилися до рівня перед пандемією.

Перу має стабільно позитивне сальдо вторинних доходів, що вказує на сильну підтримку з боку надходжень, які значно перевищують виплати.

Стабільне зростання надходжень вторинних доходів до Перу свідчить про значні обсяги грошових переказів та міжнародної допомоги, що надходять

до країни. Виплати вторинних доходів залишаються відносно низькими, що сприяє підтримці позитивного сальдо.

Загальні висновки. Обидві країни демонструють різні тенденції у динаміці вторинних доходів. Чилі має значні коливання у сальдо вторинних доходів, тоді як Перу показує стабільно позитивне сальдо. Зростання надходжень у обох країнах вказує на важливу роль трансфертів та міжнародної допомоги у підтримці їхніх економік. Виплати вторинних доходів залишаються відносно низькими у Перу, що сприяє позитивному сальдо, тоді як у Чилі вони показали різке зростання у 2021 році, але потім знизилися.

Далі у підрозділі на рисунку 2.3 проведемо графічний аналіз стану поточних операцій Чилі та Перу.

Рис. 2.3 Динаміка балансу поточних операцій Чилі та Перу (2018 – 2023 рр.)

Джерело: складено на основі даних [21, 22].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що поточний рахунок Чилі демонструє стійкий негативний баланс протягом аналізованого періоду. Найгірший показник спостерігався у 2022 році (-26,162 млрд. дол.), а найкращий у 2020 році (-4,952 млрд. дол.). У 2023 році ситуація дещо

покращилася, але поточний рахунок залишався негативним (-11,899 млрд. дол.).

Протягом 2018-2022 років поточний рахунок Чилі залишався негативним, з найбільшим дефіцитом у 2022 році. Падіння у 2021-2022 роках могло бути спричинене зростанням імпорту та виплат за первинними доходами, а також впливом пандемії COVID-19 на економіку країни.

Поточний рахунок Перу демонструє різну динаміку, з позитивним балансом у 2020 та 2023 роках. Найвищий позитивний баланс був у 2023 році (2,219 млрд. дол.), а найгірший у 2022 році (-9,743 млрд. дол.).

Перу показала позитивний поточний рахунок у 2020 році, що може бути пов'язано зі зниженням імпорту та збільшенням експорту. Однак у 2021-2022 роках поточний рахунок став негативним, що може бути спричинено зростанням імпорту та виплатами за первинними доходами. У 2023 році поточний рахунок знову став позитивним, свідчачи про покращення економічної ситуації.

Чилі демонструє стійкий негативний баланс поточного рахунку протягом аналізованого періоду. Це може бути спричинено значними виплатами за первинними доходами та високим імпортом. Хоча поточний рахунок залишається негативним, у 2023 році спостерігалось покращення порівняно з попередніми двома роками, що може свідчити про стабілізацію економічної ситуації.

Поточний рахунок Перу демонструє коливання, з позитивним балансом у 2020 та 2023 роках і негативним у 2018, 2019, 2021, та 2022 роках. Це свідчить про залежність економіки від зовнішніх чинників. У 2023 році поточний рахунок Перу став позитивним.

Таким чином, Чилі та Перу демонструють різні тенденції у динаміці поточних рахунків платіжних балансів. Чилі має стійкий негативний баланс, що свідчить про певні економічні труднощі та залежність від імпорту. Перу демонструє коливання між позитивним та негативним балансом, що вказує на змінну економічну ситуацію. Обидві країни відчули вплив глобальних

економічних умов, але демонструють здатність до адаптації та відновлення економічної стабільності.

2.3. Динаміка та структура фінансових рахунків Чилі та Перу

Фінансовий рахунок платіжного балансу Чилі та Перу відбиває транзакції з фінансовими активами та зобов'язаннями між резидентами та нерезидентами країни. Під час аналізу сальдо інвестицій в усіх таблицях та рисунках розділу буде підраховуватись як різниця між припливом та відпливом інвестицій з країни.

З початку проаналізуємо стан балансу прямих інвестицій країн, дані за якими наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка прямих іноземних інвестицій Чилі та Перу за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо ПІІ для Чилі	6096	3234	5049	604	5030	15460
Відплив ПІІ з Чилі	1847	10345	6398	14573	13206	6278
Приплив ПІІ в Чилі	7943	13579	11447	15177	18237	21738
Сальдо ПІІ для Перу	6663	5276	-1217	5173	11789	2442
Відплив ПІІ з Перу	-790	-500	1880	1969	-587	1476
Приплив ПІІ в Перу	5873	4775	663	7142	11201	3918

Джерело: складено автором на основі даних [23, 24].

Результати аналізу статистичних даних свідчать про те, що сальдо ПІІ для Чилі показує значні коливання. Найгірший показник був у 2021 році (604 млн. дол.), а найкращий у 2023 році (15,460 млрд. дол.).

Відплив ПІІ з Чилі різко зріс у 2019-2021 роках, досягнувши піку в 2021 році (14,573 млрд. дол.), після чого знизився до 6,278 млрд. дол. у 2023 році.

Приплив ПІІ в Чилі постійно зростав з 2018 по 2023 роки, досягнувши найвищого значення у 2023 році (21,738 млрд. дол.). Це свідчить про високу привабливість країни для іноземних інвесторів.

Сальдо ПІІ для Перу показує значні коливання, з негативним значенням у 2020 році (-1,217 млрд. дол.). Найвищий позитивний показник був у 2022 році

(11,789 млрд. дол.).

Відплив ПІІ з Перу також демонструє коливання, з найвищим значенням у 2020 році (1,880 млрд. дол.) та найнижчим у 2018 році (-790 млн. дол.). Приплив ПІІ в Перу також демонструє коливання, з найнижчим значенням у 2020 році (663 млн. дол.) та найвищим у 2022 році (11,201 млрд. дол.).

Обидві країни, Чилі та Перу, демонструють загальну позитивну динаміку прямих іноземних інвестицій, що свідчить про їхню привабливість для іноземних інвесторів. Однак Чилі демонструє більш стабільне зростання припливу ПІІ, тоді як Перу показує значні коливання. Це може вказувати на різні рівні економічної стабільності та інвестиційного клімату в обох країнах.

У таблиці 2.6 наведені дані щодо динаміки портфельних іноземних інвестицій Чилі та Перу за 2018-2023 роки.

Таблиця 2.6

**Динаміка портфельних іноземних інвестицій Чилі та Перу
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо портфельних інвестицій для Чилі	2696	10563	13090	32645	5313	-1771
Відплив портфельних інвестицій з Чилі	2669	877	-5930	165	7775	5863
Приплив портфельних інвестицій в Чилі	5365	11441	7160	32810	13088	4092
Сальдо портфельних інвестицій для Перу	-1140	3681	9833	23805	-1222	-6296
Відплив портфельних інвестицій з Перу	3261	1164	-1024	-11080	-1799	4482
Приплив портфельних інвестицій в Перу	2120	4845	8809	12725	-3022	-1814

Джерело: складено автором на основі даних [25, 26].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що у 2018 році сальдо портфельних інвестицій у Чилі становило 2696 млн. дол. У 2019 році воно значно зросло до 10563 млн. дол. і продовжило зростання до 13090 млн. дол. у 2020 році.

Найвищий показник був у 2021 році, коли сальдо досягло 32645 млн. дол. У 2022 році спостерігалось значне зниження до 5313 млн. дол., а у 2023 році показник став негативним (-1771 млн. дол.).

Відплив портфельних інвестицій з Чилі у 2018 році становив 2669 млн. дол. У 2019 році він знизився до 877 млн. дол., а у 2020 році показав негативне значення (-5930 млн. дол.), що свідчить про повернення капіталу в країну.

У 2021 році відплив становив 165 млн. дол., але значно зріс у 2022 році до 7775 млн. дол. У 2023 році він становив 5863 млн. дол.

Приплив портфельних інвестицій у Чилі у 2018 році становив 5365 млн. дол. і зростав до 11441 млн. дол. у 2019 році. У 2020 році він знизився до 7160 млн. дол.

Найвищий показник був у 2021 році, коли приплив досяг 32810 млн. дол. У 2022 році він знизився до 13088 млн. дол., а у 2023 році - до 4092 млн. дол.

У 2018 році сальдо портфельних інвестицій у Перу становило -1140 млн. дол. У 2019 році показник зріс до 3681 млн. дол., а у 2020 році - до 9833 млн. дол. Найвищий показник був у 2021 році, коли сальдо досягло 23805 млн. дол. У 2022 році показник став негативним (-1222 млн. дол.), а у 2023 році ще більше знизився до -6296 млн. дол.

Відплив портфельних інвестицій з Перу у 2018 році становив 3261 млн. дол. У 2019 році він знизився до 1164 млн. дол., а у 2020 році показав негативне значення (-1024 млн. дол.), що свідчить про повернення капіталу в країну.

У 2021 році відплив становив -11080 млн. дол., у 2022 році -1799 млн. дол., а у 2023 році - 4482 млн. дол.

Приплив портфельних інвестицій у Перу у 2018 році становив 2120 млн. дол. і зростав до 4845 млн. дол. у 2019 році. У 2020 році він збільшився до 8809 млн. дол.

Найвищий показник був у 2021 році, коли приплив досяг 12725 млн. дол. У 2022 та 2023 роках показники стали негативними (-3022 млн. дол. і -1814 млн. дол. відповідно), що свідчить про відтік капіталу.

Портфельні інвестиції у Чилі показують значне зростання до 2021 року, після чого спостерігається спад у 2022 та 2023 роках. Це може свідчити про зміну інвестиційного клімату або зовнішні економічні фактори.

Пік припливу інвестицій у 2021 році вказує на високу привабливість

економіки Чилі для інвесторів у той період. Негативне сальдо у 2023 році може свідчити про відтік капіталу через економічну нестабільність або інші фактори.

Портфельні інвестиції у Перу показують значні коливання, з різким зростанням до 2021 року і негативними показниками у 2022 та 2023 роках.

Негативні показники припливу у 2022 та 2023 роках вказують на відтік капіталу з країни, що може бути наслідком економічних чи політичних факторів. Незважаючи на відтік у останні роки, у 2020 та 2021 роках приплив інвестицій був значним, що свідчить про потенціал країни залучати іноземні інвестиції за сприятливих умов.

Отже, Чилі та Перу демонструють різні тенденції у динаміці портфельних інвестицій. Чилі показує значне зростання припливу до 2021 року, після чого спостерігається спад. Перу демонструє значні коливання з позитивними показниками до 2021 року і негативними у 2022 та 2023 роках. Це вказує на різний рівень економічної стабільності та інвестиційного клімату в обох країнах.

Таблиця 2.7

**Динаміка інших іноземних інвестицій Чилі та Перу
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо інших інвестицій Чилі	4825	-1659	-10779	4139	8414	1457
Надання кредитів з Чилі	-892	3108	9021	6638	182	-475
Отримання кредитів в Чилі	3932	1449	-1758	10777	8596	982
Сальдо інших інвестицій Перу	-3543	-1578	-1886	-13107	-2062	2465
Надання кредитів з Перу	3221	-1728	2618	16502	3876	1727
Отримання кредитів в Перу	-323	-3306	732	3395	1814	4192

Джерело: складено автором на основі даних [27, 28].

Як свідчать результати аналізу, у 2018 році сальдо інших інвестицій у Чилі становило 4,825 млрд. дол. У 2019 році воно стало негативним (-1,659 млрд. дол.) і ще більше знизилося у 2020 році (-10,779 млрд. дол.).

У 2021 році ситуація покращилася до 4,139 млрд. дол., а у 2022 році досягла 8,414 млрд. дол. У 2023 році сальдо знизилося до 1,457 млрд. дол.

Надання кредитів з Чилі було негативним у 2018 році (-0,892 млрд. дол.), але стало позитивним у 2019 році (3,108 млрд. дол.) і значно зросло у 2020 році (9,021 млрд. дол.). У 2021 році воно знизилося до 6,638 млрд. дол., а у 2022 році до 0,182 млрд. дол. У 2023 році знову стало негативним (-0,475 млрд. дол.).

Отримання кредитів у Чилі було позитивним у 2018 році (3,932 млрд. дол.) та у 2019 році (1,449 млрд. дол.). У 2020 році воно стало негативним (-1,758 млрд. дол.).

У 2021 році показник значно зріс до 10,777 млрд. дол., а у 2022 році до 8,596 млрд. дол. У 2023 році знизилося до 0,982 млрд. дол.

У 2018 році сальдо інших інвестицій у Перу було негативним (-3,543 млрд. дол.) і залишалося негативним до 2022 року. Найгірший показник був у 2021 році (-13,107 млрд. дол.).

У 2023 році сальдо стало позитивним і становило 2,465 млрд. дол.

Надання кредитів з Перу було позитивним у 2018 році (3,221 млрд. дол.) та у 2020 році (2,618 млрд. дол.). У 2019 році воно було негативним (-1,728 млрд. дол.).

У 2021 році надання кредитів значно зросло до 16,502 млрд. дол., а у 2022 році знизилося до 3,876 млрд. дол. У 2023 році воно становило 1,727 млрд. дол.

Отримання кредитів у Перу було негативним у 2018 році (-0,323 млрд. дол.) та у 2019 році (-3,306 млрд. дол.). У 2020 році воно стало позитивним (0,732 млрд. дол.).

У 2021 році отримання кредитів зросло до 3,395 млрд. дол., а у 2022 році до 1,814 млрд. дол. У 2023 році показник досяг 4,192 млрд. дол.

Показники сальдо інших інвестицій у Чилі значно коливались протягом аналізованого періоду. Після значного спаду у 2020 році спостерігається покращення у 2021-2022 роках, але знову зниження у 2023 році.

Надання та отримання кредитів: Надання кредитів з Чилі показує позитивну динаміку у більшості років, але значно знизилося у 2023 році. Отримання кредитів також коливається, з найвищим показником у 2021 році.

Сальдо інших інвестицій у Перу залишалося негативним до 2022 року, з

найгіршим показником у 2021 році. У 2023 році спостерігається покращення до позитивного значення.

Надання кредитів з Перу показує значні коливання, з піковим значенням у 2021 році. Отримання кредитів було негативним у перші два роки, але стало позитивним у 2020 році і показує зростання до 2023 року.

Таким чином, обидві країни демонструють значні коливання у динаміці інших іноземних інвестицій. Чилі показує покращення після спаду у 2020 році, але знову зниження у 2023 році. Перу демонструє позитивну динаміку у 2023 році після періоду негативних значень. Надання та отримання кредитів показують змішану динаміку, що може вказувати на економічні та політичні фактори, що впливають на інвестиційний клімат в обох країнах.

Графічний аналіз сальдо фінансових рахунків Чилі та Перу за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.4.

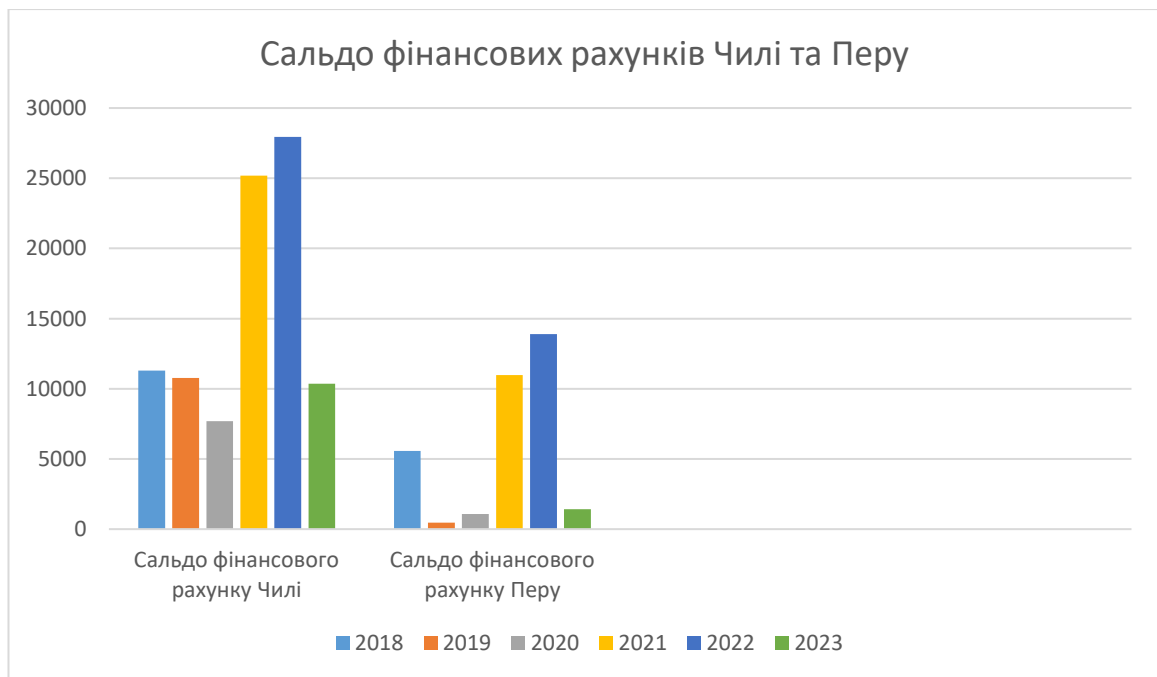

Рис. 2.4. Порівняння динаміки сальдо фінансових рахунків Чилі та Перу за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [28-32].

Результати аналізу свідчать про те, що у 2018 році сальдо фінансового рахунку Чилі становило 11,298 млрд. дол. У 2019 році воно трохи знизилося до 10,779 млрд. дол., а у 2020 році ще більше до 7,694 млрд. дол.

У 2021 році спостерігалось значне зростання до 25,188 млрд. дол., а у 2022 році сальдо досягло 27,934 млрд. дол. У 2023 році показник знизився до 10,350 млрд. дол.

У 2018 році сальдо фінансового рахунку Перу становило 5,560 млрд. дол. У 2019 році воно значно знизилось до 0,467 млрд. дол., але у 2020 році зросло до 1,084 млрд. дол.

У 2021 році спостерігалось різке зростання до 10,984 млрд. дол., а у 2022 році показник досяг 13,899 млрд. дол. У 2023 році сальдо фінансового рахунку знизилось до 1,424 млрд. дол.

Сальдо фінансового рахунку Чилі демонструє значне зростання у 2021 та 2022 роках, що вказує на активний приплив капіталу в ці роки. Однак у 2023 році спостерігалось зниження, що може бути наслідком економічної нестабільності або інших факторів.

Незважаючи на коливання, сальдо фінансового рахунку Чилі залишається позитивним протягом всього аналізованого періоду, що свідчить про стабільний приплив інвестицій.

Сальдо фінансового рахунку Перу показує значні коливання, з найнижчим показником у 2019 році (0,467 млрд. дол.) і найвищим у 2022 році (13,899 млрд. дол.).

Хоча показники коливаються, сальдо фінансового рахунку Перу залишається позитивним протягом всього аналізованого періоду, що свідчить про приплив капіталу в країну.

Отже, обидві країни демонструють позитивне сальдо фінансових рахунків, що свідчить про приплив інвестицій у ці країни. Чилі показує значне зростання у 2021 та 2022 роках, тоді як Перу демонструє більш коливальну динаміку, з найвищим зростанням у 2021 та 2022 роках. Це вказує на різні рівні економічної стабільності та інвестиційного клімату в обох країнах.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЧИЛІ ТА ПЕРУ З УКРАЇНОЮ

Аналіз торгівлі між Україною, Чилі та Перу є важливим для розуміння економічних взаємин і оцінки потенціалу для подальшого розвитку співробітництва.

Основними експортними товарами з Чилі до України є продукти харчування, зокрема фрукти (яблука, груші, виноград), вино та рибні продукти. Чилі є одним з головних постачальників вина до України, завдяки своїм конкурентоспроможним цінам та високій якості.

Україна експортує до Чилі переважно металургійну продукцію (сталь та залізо), промислові товари та хімічну продукцію. Металургійна продукція користується попитом у будівельному секторі Чилі [33].

У таблиці 3.1 наведені дані щодо динаміки товарної торгівлі України з Чилі та Перу.

Таблиця 3.1

Динаміка товарної торгівлі України з Чилі та Перу за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Експорт України до Чилі	8	5	7	14	6	4
Імпорт України з Чилі	43	47	55	54	41	51
Торгівельний баланс України з Чилі	-35	-42	-48	-40	-35	-47
Експорт України до Перу	8,5	22	21	128	5	8
Імпорт України з Перу	9	15	53	31	30	31
Торгівельний баланс України з Перу	-0,5	7	-32	97	-25	-23

Джерело: [35].

Перу експортує до України переважно аграрну продукцію, таку як каву, авокадо, манго, та інші фрукти, а також рибні продукти. Перуанська кава стає все більш популярною серед українських споживачів.

Основні товари, що експортуються з України до Перу, включають зернові культури, металургійну продукцію та промислове обладнання. Зернові культури є важливою частиною продовольчої безпеки Перу [34].

Графічний аналіз динаміки товарної торгівлі України з Чилі та Перу за 2018-2023 роки наведено на рисунку 3.1.

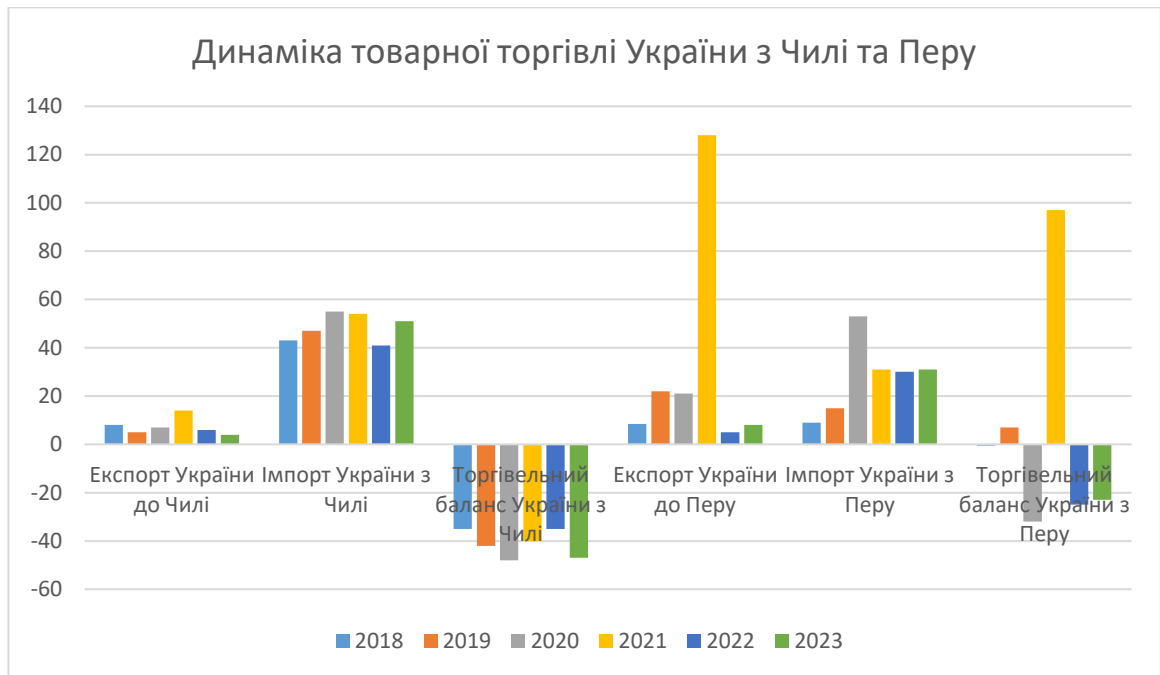

Рис. 3.1. Динаміка товарної торгівлі України з Чилі та Перу за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: [34].

Як свідчать результати аналізу, експорт з України до Чилі коливається, з невеликим зростанням у 2021 році (14 млн. дол.), але знижується у 2022 та 2023 роках до 6 і 4 млн. дол. відповідно.

Імпорт з Чилі до України стабільно високий, з піковим значенням у 2020 році (55 млн. дол.) та незначним зниженням у 2021 році (54 млн. дол.). У 2022 та 2023 роках імпорт становив 41 та 51 млн. дол. відповідно.

Торгівельний баланс України з Чилі залишається негативним протягом всього аналізованого періоду, з найгіршими показниками у 2020 році (-48 млн. дол.) та у 2023 році (-47 млн. дол.). Це свідчить про значний дефіцит торгового балансу.

Експорт з України до Перу показав значний ріст у 2021 році (128 млн. дол.), але значно знизився у 2022 році до 5 млн. дол. та дещо відновився у 2023 році до 8 млн. дол.

Імпорт з Перу до України коливався, з піковим значенням у 2020 році (53 млн. дол.). Після цього імпорт знизився у 2021 році (31 млн. дол.) та залишився відносно стабільним у 2022 та 2023 роках (30 і 31 млн. дол. відповідно).

Торгівельний баланс з Перу був позитивним лише у 2019 та 2021 роках (7 і 97 млн. дол. відповідно), тоді як у інші роки залишався негативним, з найгіршими показниками у 2020 році (-32 млн. дол.) та у 2023 році (-23 млн. дол.).

Україна має постійний дефіцит торгового балансу з Чилі, що свідчить про вищий імпорт товарів з Чилі порівняно з експортом. Основними товарами, що імпортуються з Чилі, є продукти харчування та рибні продукти.

Експорт України до Чилі коливається, без чіткої тенденції до зростання, що може бути наслідком нестабільності попиту або конкуренції на чилійському ринку.

Торгівля з Перу показує значні коливання, з різким зростанням експорту у 2021 році та його значним зниженням у наступні роки. Імпорт також коливався, але залишався відносно стабільним після 2020 року.

Позитивний торговий баланс у 2021 році був наслідком значного зростання експорту, але цей показник не зберігся у наступні роки.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать, що Україна має різні торгові відносини з Чилі та Перу. З Чилі Україна має постійний дефіцит торгового балансу, тоді як з Перу спостерігаються значні коливання у торговому балансі з періодичним позитивним сальдо. Обидві країни є важливими торговими партнерами для України, але необхідно працювати над збільшенням експорту та зменшенням дефіциту торгового балансу, особливо з Чилі.

До повномасштабної війни з Росією Україна надавала освітні послуги для чилійських студентів, зокрема в галузях медицини, інженерії та ІТ. Кількість студентів з Чилі, які навчались в українських університетах до агресії Росії, постійно зростала.

Україна також приваблювала чилійських туристів своїми культурними та історичними пам'ятками. Зокрема, інтерес викликають Київ, Львів та Одеса.

Чилійські компанії надають Україні консалтингові та інженерні послуги, зокрема в галузях гірничодобувної промисловості та енергетики.

Чилі є популярним туристичним напрямком для українців, особливо серед тих, хто цікавиться екотуризмом та активними видами відпочинку, такими як піший туризм та винний туризм.

Українські ІТ-компанії співпрацюють з чилійськими компаніями, надаючи послуги з аутсорсингу, розробки програмного забезпечення та кібербезпеки. Це сприяє зміцненню ІТ-галузі обох країн.

Як і у випадку з Чилі, українські університети приймали перуанських студентів, які здобували освіту в медичних, технічних та інших галузях [33].

Українські ІТ-компанії надають перуанським клієнтам послуги з розробки програмного забезпечення, аутсорсингу та цифрових рішень.

Перу є популярним туристичним напрямком для українських мандрівників, які відвідують історичні місця, такі як Мачу-Пікчу, та насолоджуються природними красотами країни. Перу надає послуги з організації культурних заходів, виставок та фестивалів, спрямованих на популяризацію перуанської культури в Україні [34].

Перу також надає Україні консалтингові послуги у сфері агробізнесу, зокрема у вирощуванні екзотичних культур, таких як манго, авокадо та кава.

Таким чином, торгівля послугами між Україною, Чилі та Перу є важливим аспектом їхніх зовнішньоекономічних відносин. Освіта, ІТ, туризм та консалтинг є основними галузями співпраці, які мають потенціал для подальшого розвитку. Розширення співпраці у цих сферах сприятиме зміцненню економічних зв'язків та культурному обміну між країнами.

ВИСНОВКИ

Результати аналізу, проведеного у кваліфікаційній роботі, свідчать про те, що зовнішньоекономічні операції Чилі та Перу вносять вагомий внесок в їх економічний розвиток.

Критичний аналіз результатів попередніх досліджень дозволяє зробити наступний висновок. Чилі та Перу демонструють унікальні підходи до економічного розвитку та зовнішньої торгівлі, які відображають їхні національні стратегії та економічні реалії.

Загалом, економічні стратегії Чилі демонструють, що, попри статус країни з високим рівнем доходу, залишаються значні виклики щодо використання валютної політики для стимулювання інновацій та структурної зміни. Розширення експортної бази та розвиток виробничого сектору залишаються ключовими завданнями для виходу з пастки середнього доходу.

Перу, подібно до Чилі, залежить від своїх природних ресурсів, зокрема мінералів та аграрного сектору. Проте Перу робить значні зусилля для диверсифікації своєї економіки та зміцнення інституційних структур. Протягом останніх десятиліть країна активно укладала угоди про вільну торгівлю та інвестиційні угоди, що сприяло залученню іноземних інвестицій та зростанню експорту.

Перу, як і Чилі, підписала низку угод про вільну торгівлю, зокрема з США, ЄС та Азіатсько-Тихоокеанським регіоном, що сприяло збільшенню обсягів експорту та диверсифікації товарної структури. Економічна стратегія Перу спрямована на підтримку інновацій та розвиток нових галузей, таких як технології та послуги, що дозволяє знижувати залежність від природних ресурсів.

Результати проведеного дослідження свідчать про те, що Чилі демонструє швидші темпи зростання ВВП за ПКС на душу населення порівняно з Перу, що підкреслює її статус країни з високим доходом. Перу, попри трохи нижчі темпи зростання, також показує позитивну динаміку і

потенціал для подальшого розвитку. Таким чином, обидві країни, Чилі та Перу, показують стабільний економічний розвиток з певними викликами, але також з позитивними перспективами на майбутнє.

Обидві країни демонструють стійке економічне зростання та стабільний розвиток товарної торгівлі. Чилі та Перу вдало адаптуються до глобальних економічних умов, незважаючи на зовнішні виклики. Різниця в абсолютних показниках експорту та імпорту між країнами підкреслює різний рівень економічного розвитку, але обидві економіки показують позитивні перспективи на майбутнє.

Чилі та Перу демонструють схожі тенденції у сфері торгівлі послугами, з негативним балансом послуг протягом аналізованого періоду. Вплив пандемії COVID-19 суттєво вплинув на експорт послуг у 2020 році, але поступове відновлення у наступні роки свідчить про адаптацію економік до нових умов. Зменшення імпорту послуг у 2023 році може бути ознакою стабілізації економічної ситуації та зростання внутрішнього виробництва послуг.

Чилі та Перу демонструють стійкий негативний баланс первинних доходів, що вказує на значні виплати за міжнародними зобов'язаннями. Виплати первинних доходів значно перевищують надходження, що збільшує негативний баланс. Це є наслідком високого рівня іноземних інвестицій та боргових зобов'язань, які впливають на фінансову стабільність обох країн.

Чилі та Перу притаманні різні тенденції у динаміці вторинних доходів. Чилі має значні коливання у сальдо вторинних доходів, тоді як Перу показує стабільно позитивне сальдо. Зростання надходжень у обох країнах вказує на важливу роль трансфертів та міжнародної допомоги у підтримці їхніх економік. Виплати вторинних доходів залишаються відносно низькими у Перу, що сприяє позитивному сальдо, тоді як у Чилі вони показали різке зростання у 2021 році, але потім знизилися.

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що Чилі та Перу мають різні тенденції у динаміці поточних рахунків платіжних балансів. Чилі має стійкий негативний баланс, що свідчить про певні економічні труднощі та

залежність від імпорту. Перу демонструє коливання між позитивним та негативним балансом, що вказує на змінну економічну ситуацію. Обидві країни відчули вплив глобальних економічних умов, але демонструють здатність до адаптації та відновлення економічної стабільності.

Чилі та Перу показують загальну позитивну динаміку прямих іноземних інвестицій, що свідчить про їхню привабливість для іноземних інвесторів. Однак Чилі демонструє більш стабільне зростання припливу ПІІ, тоді як Перу показує значні коливання. Це може вказувати на різні рівні економічної стабільності та інвестиційного клімату в обох країнах.

Чилі та Перу демонструють різні тенденції у динаміці портфельних інвестицій. Чилі показує значне зростання припливу до 2021 року, після чого спостерігається спад. Перу демонструє значні коливання з позитивними показниками до 2021 року і негативними у 2022 та 2023 роках.

Обидві країни демонструють позитивне сальдо фінансових рахунків, що свідчить про приплив інвестицій у ці країни. Чилі показує значне зростання у 2021 та 2022 роках, тоді як Перу демонструє більш коливальну динаміку, з найвищим зростанням у 2021 та 2022 роках.

Результати аналізу свідчать про те, що Україна має негативний торговий баланс з обома країнами. Основні експортні товари до Чилі – металургійна продукція, до Перу – зернові культури та металургія. Імпорт з Чилі включає продукти харчування та рибні продукти, з Перу – аграрна продукція та рибні продукти. Співпраця у сфері послуг включає освітні, туристичні та ІТ-послуги. Українські університети приймають студентів з Чилі та Перу, а ІТ-компанії надають послуги обом країнам. Туристичні послуги користуються попитом з обох сторін.

Співробітництво України з Чилі та Перу має великий потенціал для розвитку у сферах торгівлі, інвестицій, освіти, ІТ та туризму. Після перемоги України у війні проти Росії розширення економічних зв'язків та розвиток нових напрямків співпраці сприятимуть зміцненню партнерства та економічному зростанню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. José Carlos Orihuela, The environmentalization of mining in Colombia, Chile, and Peru: A comparative analysis of green state formation, *The Extractive Industries and Society*, Volume 8, Issue 4, 2021, URL: <https://doi.org/10.1016/j.exis.2020.10.012>. (дата звернення 1.02.24).
2. Tello Pacheco, M. (2022). The Political Economy of Trade Barriers in Peru. *Apuntes del Cenes*, 41(74), 71–107. URL: <https://doi.org/10.19053/01203053.v41.n74.2022.13961> (дата звернення 1.02.24).
3. Angulo-Bustinza, Harold & Arce-Larrea, Glenn & Calderon-Contreras, Valentín. (2022). Peru-China international trade and its effect on inclusive economic growth in Peru 2000-2019. *Decision Science Letters*. URL: https://www.researchgate.net/publication/363447424_Peru-China_international_trade_and_its_effect_on_inclusive_economic_growth_in_Peru_2000-2019 (дата звернення 1.02.24).
4. Lazanyuk, I.V., Abou Zahr Diaz, M.H. (2023). Integration Processes and the Economy of Peru: Current Trends. In: Popkova, E.G. (eds) *Sustainable Development Risks and Risk Management. Advances in Science, Technology & Innovation*. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-34256-1_42 (дата звернення 1.02.24).
5. Zuleta M, Perez-Leon S, Mialon M, et al. Political and socioeconomic factors that shaped health taxes implementation in Peru. *BMJ Global Health* 2023. URL: https://gh.bmj.com/content/8/Suppl_8/e012024.citation-tools (дата звернення 1.02.24).
6. Muñoz, Felipe & rebolledo, andres & albertoni, nicolas & montt, milenka & Lopez, Dorotea. (2022). The Not-So-Boring Political Economy of Trade Policy in Chile. URL: https://www.researchgate.net/publication/362412515_The_Not-So-Boring_Political_Economy_of_Trade_Policy_in_Chile (дата звернення 1.02.24).
7. Caldentey, Esteban & Nalin, Lorenzo & Rojas Rodríguez, Leonardo. (2022). Can correcting for real exchange rate misalignment help countries escape the middle-income-trap? An analysis of a natural resource-based economy: Chile. *Brazilian*

- Journal of Political Economy. URL: https://www.researchgate.net/publication/366416327_Can_correcting_for_real_exchange_rate_misalignment_help_countries_escape_the_middle-income-trap_An_analysis_of_a_natural_resource-based_economy_Chile (дата звернення 1.02.24).
8. Lopez, Dorotea & Muñoz, Felipe & Cáceres, Javiera. (2023). The Chile-Republic of Korea Free Trade Agreement: a synthetic control assessment. URL: https://www.researchgate.net/publication/370073818_The_Chile-Republic_of_Korea_Free_Trade_Agreement_a_synthetic_control_assessment_1 (дата звернення 1.02.24).
9. International Monetary Fund. Валовий внутрішній продукт URL: <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC> (дата звернення 8.02.24).
10. The World Bank. Валовий внутрішній продукт за паритетом купівельної спроможності URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD?end=2022&start=2018> (дата звернення 8.02.24).
11. The World Bank. Валовий внутрішній продукт на душу населення URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=2022&start=2018> (дата звернення 8.02.24).
12. The World Bank. Валовий внутрішній продукт на душу населення за паритетом купівельної спроможності URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?end=2022&start=2018> (дата звернення 8.02.24).
13. Trade Balance of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 1.03.24).
14. Trade Balance of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 1.03.24).
15. Balance of Service of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 1.03.24).
16. Balance of Service of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 1.03.24).

17. Primary Income Balance of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 1.03.24).
18. Primary Income Balance of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
19. Secondary Income Balance of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
20. Secondary Income Balance of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
21. Current Account of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
22. Current Account of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
23. Foreign Direct Investments of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
24. Foreign Direct Investments of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
25. Foreign Portfolio Investments of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
26. Foreign Portfolio Investments of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 9.03.24).
27. Foreign Other Investments of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 30.03.24).
28. Foreign Other Investments of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 30.03.24).
29. Financial Account of Chile, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 30.03.24).
30. Financial Account of Peru, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 30.03.24).
31. International Investment Position of Chile - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 2.04.24).

32. International Investment Position of Peru - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 2.04.24).
33. Посольство України в Республіці Чилі. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Чилі. URL: <https://chile.mfa.gov.ua/> (дата звернення 20.04.24).
34. Посольство України в Республіці Перу. Економічне та інвестиційне співробітництво між Україною та Перу. URL: <https://peru.mfa.gov.ua/> (дата звернення 20.04.24).
35. Статистика зовнішнього сектору. Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009). Зовнішня торгівля. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення 20.04.24).